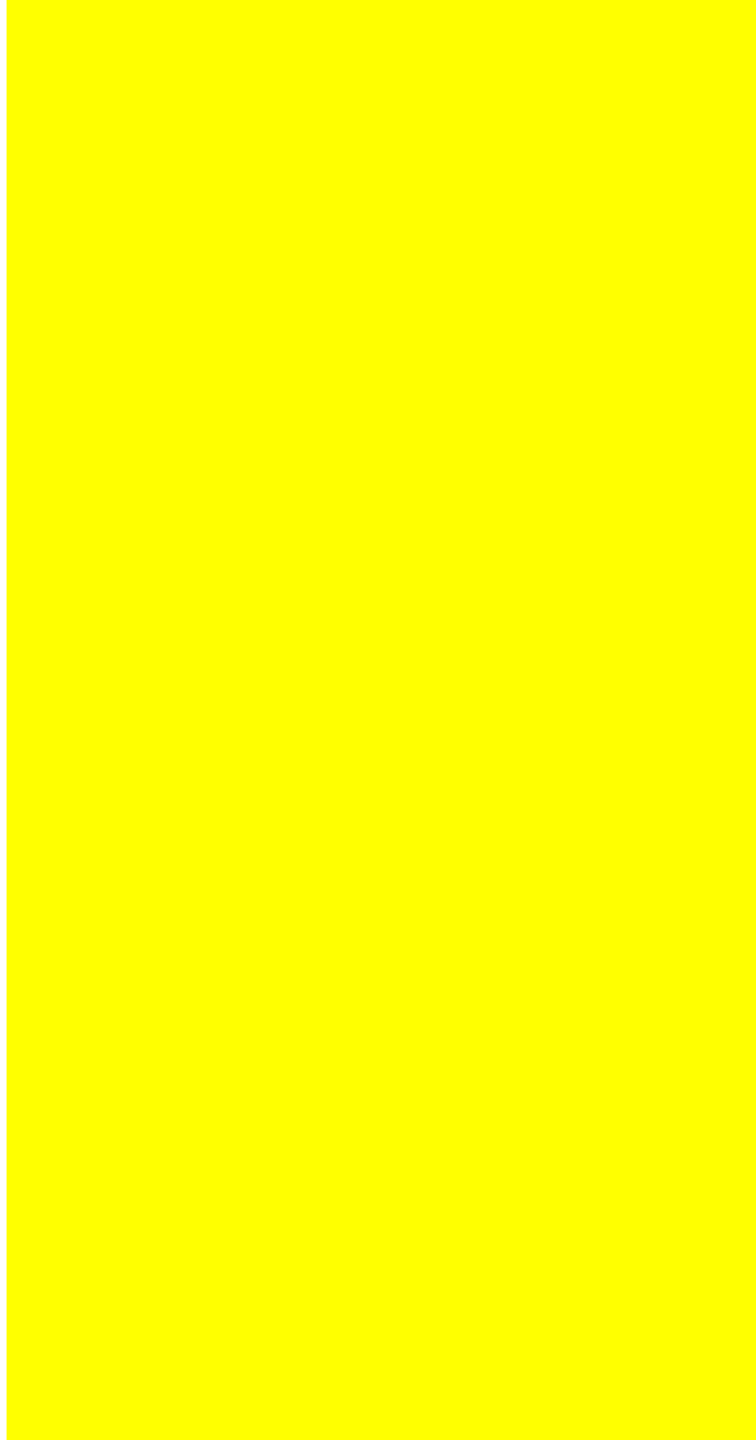

J z

Jabok - Vyšší odborná škola
sociálně pedagogická
a teologická

SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA

OBECNÝ ÚVOD

Jak rozumíte následujícím pojmům?

- Popovídejte si tom, jak rozumíte následujícím pojmům + udělejte si poznámky:

Pedagogika

Sociální /
Socializace

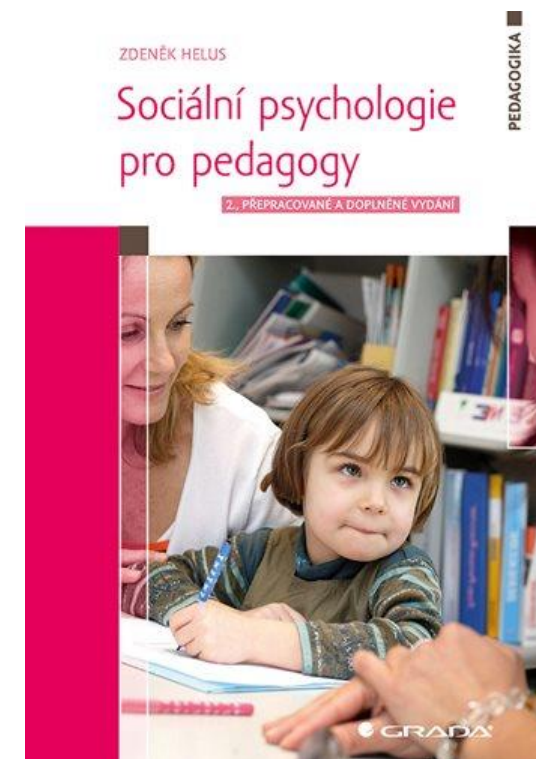
Výchova

Vzdělávání

Jabok~

Doporučená literatura k tématu

- PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3470-5.
- HELUS, Zdeněk. *Sociální psychologie pro pedagogy*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4674-6.
- KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0643-9.
- A mnoho dalších
- Pro asistenty pedagoga obzvlášť dobrý zdroj publikací:
  - <http://www.inkluze.upol.cz/portal/prehled-vystupu-projektu/>

Jabok~

Sociální pedagogika jako praxe - cíl

Cílem sociálně výchovného působení je jedinec, který se dovede zapojit do života společnosti tím, že se naučí sociálně očekávanému chování, rolím, které v dané situaci mají přijatelnou formu a jsou žádoucí. Zároveň se jedinec má stávat postupně osobností. Očekávané jednání naplňuje vlastním, originálním způsobem. Rozvíjí své vlohy do podoby kompetencí.

... Není tohle náhodou násilí na dětech?

Jabok~

Čtyři pohledy na podstatu soc ped

- Věda o výchově člověka
- Věda o vztazích prostředí a výchovy
- Životní pomoc – praxe (jako soc. práce)
- Věda o deviacích sociálního chování
  - A možné nápravy = užší pojetí

(Podle M. Procházky, PedF JU)

(Velmi podobně i Bakošová, 2008, s. 20-21)

Jabok~

Proč „sociální pedagogika“

Cílem je pomoc lidem:

- v socializaci (jako v soc. práci)
- v sociálním fungování (jako v soc. práci)

„sociální dimenze“

Ale také pomoci:

- v prohloubení vlastní identity
- v rozvoji osobnosti
- Sociálně orientovaná výchova = šance pro změnu situace jedince, skupin, vrstev, ...

„pedagogická dimenze“

Jabok~

Od sociální pedagogiky ke smyslu života

- Jsme jedineční, jsme osobnosti, ale chtě nechtě, žijeme ve společnosti a ta ovlivňuje nás, my ovlivňujeme ji
- Prohloubení vlastní identity
- Objevování souvislostí
- (Pedagogická) práce s jednotlivcem, skupinami i celou společností
  - Abychom nacházeli své místo
  - SMYSL (života)

Téma a předmět sociální pedagogiky dnes

- **Ústřední téma**

- **Proces socializace**, který se uskutečňuje **prostřednictvím rodiny, vrstevnické skupiny a školy a dalších sociálních skupin**
  - Jejichž se jedinec se stává členem (pracovní kolektiv, zájmové skupiny, spolky apod.)
  - K nimž se vztahuje (referenční skupiny, významní druzí)

- **Předmět zkoumání**

- **Prostředí** (mikroprostředí, makroprostředí)
  - Prostředí je utvářeno různými faktory (ekonomika, politika, geopolitika, právo, školství, sociální politika, ideologie, kultura, náboženství)
- **Výchovné postupy v mimoškolním kontextu**

Socializace

Vrůstání a začleňování se do společnosti

Bud' sám sebou ...
všichni ostatní už
jsou stejně zabraní.

Oscar Wilde

Jabok~

Bud' sám sebou!

- Life of Brian: 1:03:40
- **We are all individual!**
  - Každý z nás je jedinečný!
- **We are all different!**
  - Jsme každý jiný!
- **We've got to work it out for ourselves!**
  - Každý si to musíme vyřešit sám!

Jabok~

Bezpečné prostředí

- **Prostředí**
  - Lidé, kteří tvoří skupinu vč. pedagoga
  - Místo, kde se skupina nachází (výzdoba, světlo, hluk, prostor, uspořádání prostoru, ergonomie židlí a stolů, estetický dojem, teplota, ...)
  - Psychohygiéna skupiny (podmínky, které vedou ke spokojenosti, štěstí, ale i zdatnosti a výkonnosti)
- **Atmosféra**
  - Má krátké trvání a rychle se může změnit
- **Klima**
  - Dlouhodobý stav, který se nepříliš snadno mění
  - Ovlivňují ho všichni členové skupiny, ale i instituce, vztahy mezi pedagogy, ...

Ukazatele bezpečného prostředí

- Upřímnost mezi členy skupiny
- Důvěra mezi členy skupiny (ale i k osobě pedagoga / instruktora)
- Humor (pozor ale na jízlivost, sarkasmus i ironii)
- Skupinová soudržnost
- Spokojenost ve skupině
- Způsob řešení konfliktů
- Míra soutěživosti ve skupině
- Míra soustředění se na zadané úkoly či „výuku“
- ...

Bezpečné prostředí

- Proč se snažit o bezpečné prostředí? Vždyť škola (jakékoli školské či zájmové zařízení) má připravovat pro život a ten samotný také není fair ... na druhou stranu, kde jinde by děti měly bezpečné prostředí zažívat. Bezpečné prostředí je podmínkou plného soustředění se na to, co škola/pedagog předkládá.
- Aspekty, které jsou (snad) jasné každému
  - Nebrat na vědomí, ztrapňovat, podezírat, skákat do řeči, jednat povýšeně či z pozice moci, zneužívat důvěry, nedodržovat pravidla, pomlouvat, šikanovat, mít dvojí metr, záměrně nezasáhnout tam, kde by to bylo třeba, ...
  - Nastavit jasná pravidla a dodržovat je; nastavit vhodné způsoby komunikace; umět nenásilně vtáhnout do dění a do aktivit i ty, kdo by jinak zůstali v pozadí, zároveň ponechávat možnost rozhodnout se, jak moc se účastník zapojí do programu; sám sebou dávat příklad, jak akceptovat druhé na základě tolerance a respektu jejich odlišností, ...

Jak pedagog podpoří bezpečné prostředí?

- Dobře vědět koho máme před sebou, jaké jsou pedagogické cíle, v jakém prostředí se nacházíme, ...
- Ze strany pedagoga
  - Pozornost věnovat rovnoměrně se všem členům skupiny (oční kontakt, pokládání dotazů, individuální pomoc/spolupráce, ...)
  - Nedat na sobě znát, jsou-li ve skupině „oblíbenci“
  - Styl vedení skupiny – vztahy (přizpůsobit potřebám)
- Skupina
  - Podporovat soudržnost skupiny (nejen, ale hlavně důvěra mezi členy skupiny)
  - Kvalita vztahů mezi členy skupiny
  - Velikost skupiny
  - Motivace ke členství
  - Znalost, přijetí a srozumitelnost skupinových norem

Bezpečné prostředí + výzva

Bezpečné
prostředí

Výzva (lákavá
ke zdolání)

Práce se
zkušností

Jabok~